

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ P. H.**, bývajúceho v Č., **2/ M. H.**, bývajúceho vo S., **3/ P. S.**, bývajúceho vo S. a **4/ P. P.**, bývajúceho v Z., proti žalovanému **S. D.**, bývajúcemu v Č., zastúpenému JUDr. M. C., advokátom so sídlom v Ž., **o zaplatenie mzdy s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 8 C 476/01, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 11. novembra 2004 č.k. 8 C 476/01-122 a rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2005 sp.zn. 5 Co 158/2005 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Čadca z 11. novembra 2004 č.k. 8 C 476/01-122 a rozsudok Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2005 sp.zn. 5 Co 158/2005 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Čadca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Čadca 4.6.2001 si žalobcovia uplatnili voči žalovanému nárok na zaplatenie mzdy s príslušenstvom za stavebné práce vykonané v dňoch od 1.10.1996 do 11.10.1996 na stavbe pre zmluvného partnera žalovaného – P. S. N., a.s. V žalobe uviedli, že finančné prostriedky, ktoré neoprávnene prevzal od zmluvného partnera žalovaného žalobca 1/ a ktoré si rozdelili ako odmenu za prácu, museli vrátiť, preto žalovaný im dlhuje na mzde sumu 7 840,-- Sk pre žalobcu 1/ a sumu po 8 190,-- Sk pre žalobcov 2/ až 4/ a žalobcovi 1/ dlhuje aj náhradu nákladov za ubytovanie 14 930,-- Sk.

Okresný súd Čadca rozsudkom z 11. novembra 2004 č.k. 8 C 476/01-122 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ 22 770,-- Sk so 17,6 % úrokmi z omeškania od 15.5.2001 do zaplatenia a žalobcom 2/ až 4/ každému po 8 190,-- Sk so 17,6 % úrokmi

z omeškania od 15.5.2001 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň uložil žalovanému aj povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania. Takto rozhodol poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že uplatnený nárok je dôvodný, lebo žalobcovia boli v pracovnom pomere so žalovaným a za vykonané práce im žalovaný nevyplatil mzdu a žalobcovi 1/ ani vynaložené náklady za ubytovanie. Námietku premlčania vznesenú žalovaným nepovažoval za dôvodnú vychádzajúc z názoru, že žalobcovia si právo na zaplatenie mzdy mohli po prvý raz uplatniť až po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Čadca sp.zn. 11 C 1365/98 z 21.5.2001 (t.j. dňa 10.7.2001) o uložení povinnosti žalobcovi 1/ zaplatiť P. S. N., a.s., sumu, ktorú si pôvodne rozdelili na výplatu mzdy.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na odvolanie žalovaného rozsudkom z 20. decembra 2005 sp. zn. 5 Co 158/2005 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol aj o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil správnosťou jeho skutkových a právnych záverov.

Na základe podnetu žalovaného podal proti uvedeným rozsudkom okresného i krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd oba rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci oboma súdmi v otázke premlčania uplatnených nárokov. Vyčítal súdom nesprávnu interpretáciu ustanovenia § 261 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 31.12.1996, podľa ktorého lehota začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť po prvý raz. Uviedol, že začiatok plynutia premlčacej lehoty je vymedzený objektívne (od slova „mohlo“ a nie „mohol“), preto žalobcovia si svoj nárok na mzdu mohli uplatniť v prvom výplatnom termíne, keď im mzda nebola vyplatená, t.j. v novembri 1996 a žalobca 1/ si svoj ďalší nárok na zaplatenie nákladov za ubytovanie z titulu neoprávneného majetkového prospechu mohol uplatniť už od poskytnutia tohto plnenia, t.j. 12.10.1996.

Žalobcovia sa k podanému mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Žalovaný sa s obsahom mimoriadneho dovolania stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal oba napadnuté rozsudky, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Nesprávnym právnym posúdením veci je pochybenie súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

V prejednávanej veci išlo o aplikáciu príslušného ustanovenia zák. č. 65/1965 Zb. – Zákonníka práce – v znení do 31.12.1996 (ďalej len „Zákonník práce“) upravujúceho začiatok plynutia premlčacej lehoty v pracovnoprávných vzťahoch.

Podľa § 262 ods. 1 Zákonníka práce lehota začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť po prvý raz.

Premlčacie a prekluzívne lehoty v zmysle citovaného ustanovenia zásadne začínali plynúť odo dňa, kedy právo mohlo byť uplatnené po prvýkrát, teda kedy mohlo byť najskôr uplatnené voči druhému účastníkovi pracovnoprávneho vzťahu alebo kedy mohlo byť najskôr uplatnené na súde. Okamih, kedy právo mohlo byť uplatnené po prvýkrát, bol v tomto ustanovení vymedzený objektívne, to znamená, že lehota začínala plynúť bez ohľadu na to, či oprávnený účastník vôbec o svojom nároku alebo o inom práve vedel, či ho pre rôzne prekážky mohol uplatniť a pod. V zmysle § 119 ods. 1 Zákonníka práce bola mzda splatná pozadu za mesačné obdobie a to v najbližšom výplatnom termíne po uplynutí obdobia, za ktoré sa poskytovala. Premlčacia lehota na uplatnenie nároku na mzdu preto začínala plynúť od splatnosti mzdy. Pokiaľ išlo o nárok na vydanie neoprávneného majetkového prospechu ako prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu alebo plnením z neplatného právneho úkonu, začínala plynúť premlčacia lehota od poskytnutia plnenia.

V preskúmvanej veci boli predmetom konania nároky žalobcov z pracovnoprávneho vzťahu, a to nárok na mzdu za práce vykonané od 1. do 11. októbra 1996 a u žalobcu 1/ aj nárok na zaplatenie peňažnej náhrady z dôvodu neoprávneného majetkového prospechu, ktorý mal získať žalovaný plnením poskytnutým v októbri 1996. Premlčacia lehota na uplatnenie nárokov na mzdu začala plynúť už od jej splatnosti v novembri 1996 a premlčacia lehota na uplatnenie nároku na vydanie neoprávneného majetkového prospechu začala plynúť od jeho získania, t.j. od októbra 1996. Vzhľadom na dĺžku premlčacej lehoty, ktorá bola v zmysle § 263 ods. 1 Zákonníka práce trojročná, boli nároky uplatnené na súde žalobou podanou 4.6.2001, uplatnené po jej uplynutí. Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne napadol rozsudky oboch súdov pre nesprávne právne posúdenie námietky premlčania vznesenej v konaní žalovaným.

So zreteľom na uvedené dovolací súd podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. v znení do 15.10.2008 napadnuté rozsudky oboch súdov zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému sa vec vracia aj o trovách pôvodného ako i dovolacieho konania.

Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že vzhľadom na čas podania dovolania a tým aj začiatok dovolacieho konania (7.9.2007), pri rozhodovaní o dovolaní, pokiaľ ide o spôsob rozhodnutia, vychádzal z ustanovenia § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. v znení do účinnosti novely vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z., t.j. do 15.10.2008. Aj keď v zmysle § 372p ods. 1 O.s.p. (prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 15. októbra 2008) na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008 (výnimkou je len § 35 ods. 1 písm.f/ O.s.p. o možnosti prokurátora podať návrh na začatie konania vo vymedzených veciach), pri výklade tohto ustanovenia nemožno vychádzať z jeho doslovného znenia, ale je potrebné uplatniť výklad ústavne súladný, ktorý ako generálne výkladové pravidlo vyžaduje čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa názoru dovolacieho súdu je ústavne súladným výkladom § 372p ods. 1 O.s.p. taký výklad, podľa ktorého sa nová procesná úprava použije aj na konania začaté pred jej účinnosťou s výnimkou takých procesných situácií, v ktorých by jej použitie bolo porušením princípu právnej istoty a v rámci neho porušením zásady dôvery v platné právo a zásady zákazu tzv. pravej retroaktivity. Z povahy procesného práva plynie, že zmeny, ktoré prináša procesné právo nové, môžu pôsobiť výlučne odo dňa nadobudnutia účinnosti nového zákona, a to aj pre konania, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou (zásada

nepravej spätnej účinnosti novej úpravy). Všeobecne platný zákaz pravej retroaktivity vyžaduje, aby tie účinky, ktoré doterajšia procesná úprava spájala s určitými procesnými úkonmi, zostali zachované aj naďalej. Negatívne vyjadrenie tejto zásady vyznieva v záver, že ak s určitými úkonmi doterajšie procesné právo žiadne účinky nespájalo, potom zostáva aj takýto „účinnok“ zachovaný, to znamená, že účinky, ktoré určitému procesnému úkonu prisudzuje až nová úprava, nastanú len za predpokladu, že úkon bol urobený za účinnosti novej úpravy. Pre dovolacie konanie to potom znamená, že ak dovolanie bolo urobené v čase, keď s ním platná procesná úprava nespájala možnosť zmeny dovolaním napadnutého rozsudku, použitie novej úpravy, ktorá zmenu dovolaním napadnutého rozsudku pripúšťa, prichádza do úvahy len ak dovolanie bolo podané za účinnosti novej úpravy.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová